

علی نوردهقان جوان

تضمین ماندگاری پیام عاشورا در گرو حفظ اصالت‌های تشیع

پرنده سبکبال شیعه فراتر از تیررس «فوکویاما» پرواز می کند

■ زهرا چیذری

باقی ماندن و پر رنگ تر شدن بزرگداشت ایام شهادت سید و سالار شهیدان حضرت اباعبدالله‌الحسین(ع) بعد از ۱۴۰۰ سال بیانگر اصالت و ریشه‌های فرهنگ و اندیشه‌های حسینی در فطرت آزادی‌خواه و عدالت‌جوی بشریت است. با وجود این حتی جامعه ایران اسلامی که در تمام‌دنیای به‌عنوان ام‌القرای جهان اسلام و نمونه کاملی از یک جامعه

■ تلاش برای انحراف شیعه

حتی اگر در محراب عبادت بنشینید و روزتان را با دعا و نیایش به شب و شبتان را با عبادت به روز برسانید اما در برابر اتفاقاتی که ممکن است در همین شبانه‌روزی که شما صرف عبادت و توجه به درگاه خداوند کرده‌اید، بی تفاوت باشید بی شک هیچ کسی از این عبادت و دینداری شما احساس خطر نمی کند و این دینداری حتی به حال خود افراد هم سودمند نیست. ویژگی دینداری یک انسان متمسک به فرهنگ و لایه‌ی این است که در کنار توجه به مسائل فردی به جایگاه اجتماعی و سلطه‌پذیری راه دارد و اصولاً تفاوت اسلام ناب محمدی با دیگر ادیان ایجاد اجتماعی این دین است. سیره‌ا‌مه بزرگوار ما نیز با همین امر پیوندی عمیق دارد و اوج این فداکاری و گذشت برای اصلاح جامعه و جلوگیری از انحرافات اجتماعی و سلطه‌پذیری بی‌عدالتی‌امی توان در قیام حضرت اباعبدالله‌الحسین دید به بیان دیگر سو‌میں پیشوای شیعیان و سرور آزادگان جهان برای برپا داشتن امر به معروف و اصلاح دین پیامبر اکرم (ص) به پاخاست و قیام کرد و در نهایت همه دانشه‌هایش را در راه این مقصود متعالی که در واقع تعالی جامعه هم در زمان خود و هم در دوران‌های پس از آن را شامل می شد یا در راهی گذاشت که می دانست به طور یقین کشته خواهد شد اما من فقط یک قدم از هدفش یا پس نکشید که برای اثبات حقانیت قیام و هدفش همسر و فرزندان‌ش را هم با خود همراه کرد و حتی طفل شش ماهه خود را در این مسیر فدا کرد. بنابراین این توان شیعه و حسینی بود اما: جامعه غافل شد و پویا و مطالبه‌گر نبود، به بیان دیگر معنای «کل یوم عاشورا و کل ارض کربلا» این است که در هر دورانی و در هر مکانی که معرفی‌منکر یا منکری معروف شود باید ایستاد و مطالبه‌گر حق و حقیقت بود و مسلماً چنین افراد آزاده‌ای هرگز نمی‌میرند چون هدفشان و ارشادان زنده و پویاست. حادثه کربلا به ما اثبات کرد که شهادت امام حسین (ع) نه فقط پایایی و مبارزه و ایستادگی در برابر انحراف جامعه آن دوران از اسلام و جامعه اسلامی نبود که خون پاک آن حضرت و یاران بزرگوارش موجب بیداری جامعه اسلامی شد و پس از آن شاهد قیام نوآیین و قیام مختار تقفی بودیم. به بیان دیگر قیام عاشورا موجب شد تا جامعه مسلمانان از انحرافی که ممکن بود ماهیت اسلام را تغییر دهد جلوگیری کرد. سایر امامان و پیشوایان معصوم ما نیز هر یک در دوران‌های خود و بسته به شرایط زمانه به این مبارزه با انحراف جامعه اسلامی ادامه دادند و دین اسلام و به طور خاص مذهب شیعه بر اساس همین پویایی و پوشش ابعاد فردی و بی تفاوت نبودن نسبت به جامعه و انسان‌های دیگر است که موجب شده تا صاحبان قدرت و ثروت از این مذهب احساس خطر کنند و به همین منظور با راهکارهای متعددی همچون فرقه‌سازی، تفرقه‌افکنی یا تحمیل جنگ‌های سخت و نظامی تلاش کنند تا این مذهب را از بین ببرند یا آن را برای خودشان بی خطر کنند. یکی از بهترین راهکارها برای این نقیض به انحراف کشیدن عزاداری‌های حضرت اباعبدالله‌الحسین با بدعت‌ها و خرافات است و خارج ساختن عزاداران حسینی از مسیر رشد و تعالی و رسیدن به جایگاه عزادار حقیقی است.

■ آفت عزاداری سالار شهیدان

حضرت امام صادق(ع) می‌فرمایند: «لَا یَقْبَلُ اللهُ عَمَلًا إِلَّا بِالْمَعْرِفَةِ»؛ خدا عملی را نمی‌پذیرد مگر با معرفت. از این حدیث می‌توان دریافت عزاداری نیز همچون هر عمل دیگری باید با شناخت و آگاهی همه جانبه به شرایط و مقدمات آن صورت گیرد در غیر این صورت به آفات متعددی گرفتار می‌شود. عادت و تکرار مهم‌ترین آفت عزادار حسینی است. حتی اگر عبادت هم از روی عادت و تکرار انجام شود به معرفت منتهی نخواهد شد. بنا به تعبیر امیرالمؤمنین حضرت علی(ع) نیز غلبه عادت در انجام کار مهم‌ترین آفتی است که در اثر جهالت انجام می‌شود. به همین خاطر به رغم آنکه از عزاداری حسینی انتظار حرکت فرآینی، ر‌شدهندگی و

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۴۸۴۷۱

شیعی مطرح است نگاهی با جامعه حسینی و فرهنگ عاشورا فاصله دارد و بعضی وقت‌ها شاهد بروز بدعت‌هایی هستیم که موجب انحراف عزاداری‌ها و بزرگداشت‌های ما از هدف اساسی شیعه و قیام حضرت اباعبدالله‌الحسین(ع) و موجب می‌شود تا ما از پویایی و عدالت‌طلبی و عزت‌خواهی و آزاداندیشی که عناصر ناب قیام سید و سالار شهیدان است محروم بگیریم. اما این بدعت‌ها از کجاشئت می‌گیرد و چگونه

هستند در این گردهمایی تصویب شد که روی این مذهب تحقیقات بیشتری صورت بگیرد و طبق این تحقیقات برنامه‌ریزی‌های داشته باشند به همین منظور ۴۰ میلیون دلار برای این کار اختصاص داده شد. بنا به تأکید این مقام ارشد سیاماحصل این تحقیقات آنها را به این نتیجه رساند که به طور مستقیم نمی‌توانند با شیعیان مواجه شوند زیرا امکان پیروزی کم است، در عوض باید پشت پرده کار کنند. به همین منظور برنامه‌ریزی‌های گسترده‌ای برای سیاست‌های بلندمدت خود طراحی می‌کنند که از جمله آنها تبلیغات گسترده علیه مراجع دینی به منظور کاهش مقبولیت آنها در بین مردم و حمایت از برخی سخنرانان و مباحثاتی بود که می‌توانند خرافات و انحرافات را از طرق مختلف و در همین مجالس عزاداری حسینی به سرانجام برسانند، در چنین حالتی می‌توان به این مذهب تیر خلاص زد. خطر آخوندهای امریکایی و درباری و تذکر درباره ترویج اسلام امریکایی از جمله تأکیدات بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران نیز بود و امام خمینی(ره) درباره این تشر همواره نگران بودند. برآنت در همین کتاب تأکید می‌کند: «موضوع فرهنگ عاشورا و شهادت‌طلبی از مواردی است که هر ساله شیعیان با برگزاری مراسمی آن را زنده‌نگه می‌رانند ما تصمیم گرفتیم با حمایت‌های مالی از برخی مداحان، سخنرانان و برگزارکنندگان اصلی اینگونه مراسم که افرادی سودجو و شهرت‌طلب هستند، عقاید و بنیان‌های شیعه و فرهنگ شهادت‌طلبی را است و متزلزل کنیم و مسائل انحرافی در آن به وجود آوریم.»

هستند در این گردهمایی تصویب شد که روی این مذهب تحقیقات بیشتری صورت بگیرد و طبق این تحقیقات برنامه‌ریزی‌های داشته باشند به همین منظور ۴۰ میلیون دلار برای این کار اختصاص داده شد. بنا به تأکید این مقام ارشد سیاماحصل این تحقیقات آنها را به این نتیجه رساند که به طور مستقیم نمی‌توانند با شیعیان مواجه شوند زیرا امکان پیروزی کم است، در عوض باید پشت پرده کار کنند. به همین منظور برنامه‌ریزی‌های گسترده‌ای برای سیاست‌های بلندمدت خود طراحی می‌کنند که از جمله آنها تبلیغات گسترده علیه مراجع دینی به منظور کاهش مقبولیت آنها در بین مردم و حمایت از برخی سخنرانان و مباحثاتی بود که می‌توانند خرافات و انحرافات را از طرق مختلف و در همین مجالس عزاداری حسینی به سرانجام برسانند، در چنین حالتی می‌توان به این مذهب تیر خلاص زد. خطر آخوندهای امریکایی و درباری و تذکر درباره ترویج اسلام امریکایی از جمله تأکیدات بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران نیز بود و امام خمینی(ره) درباره این تشر همواره نگران بودند. برآنت در همین کتاب تأکید می‌کند: «موضوع فرهنگ عاشورا و شهادت‌طلبی از مواردی است که هر ساله شیعیان با برگزاری مراسمی آن را زنده‌نگه می‌رانند ما تصمیم گرفتیم با حمایت‌های مالی از برخی مداحان، سخنرانان و برگزارکنندگان اصلی اینگونه مراسم که افرادی سودجو و شهرت‌طلب هستند، عقاید و بنیان‌های شیعه و فرهنگ شهادت‌طلبی را است و متزلزل کنیم و مسائل انحرافی در آن به وجود آوریم.»

هستند در این گردهمایی تصویب شد که روی این مذهب تحقیقات بیشتری صورت بگیرد و طبق این تحقیقات برنامه‌ریزی‌های داشته باشند به همین منظور ۴۰ میلیون دلار برای این کار اختصاص داده شد. بنا به تأکید این مقام ارشد سیاماحصل این تحقیقات آنها را به این نتیجه رساند که به طور مستقیم نمی‌توانند با شیعیان مواجه شوند زیرا امکان پیروزی کم است، در عوض باید پشت پرده کار کنند. به همین منظور برنامه‌ریزی‌های گسترده‌ای برای سیاست‌های بلندمدت خود طراحی می‌کنند که از جمله آنها تبلیغات گسترده علیه مراجع دینی به منظور کاهش مقبولیت آنها در بین مردم و حمایت از برخی سخنرانان و مباحثاتی بود که می‌توانند خرافات و انحرافات را از طرق مختلف و در همین مجالس عزاداری حسینی به سرانجام برسانند، در چنین حالتی می‌توان به این مذهب تیر خلاص زد. خطر آخوندهای امریکایی و درباری و تذکر درباره ترویج اسلام امریکایی از جمله تأکیدات بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران نیز بود و امام خمینی(ره) درباره این تشر همواره نگران بودند. برآنت در همین کتاب تأکید می‌کند: «موضوع فرهنگ عاشورا و شهادت‌طلبی از مواردی است که هر ساله شیعیان با برگزاری مراسمی آن را زنده‌نگه می‌رانند ما تصمیم گرفتیم با حمایت‌های مالی از برخی مداحان، سخنرانان و برگزارکنندگان اصلی اینگونه مراسم که افرادی سودجو و شهرت‌طلب هستند، عقاید و بنیان‌های شیعه و فرهنگ شهادت‌طلبی را است و متزلزل کنیم و مسائل انحرافی در آن به وجود آوریم.»

فوکویاما نظریه‌ای با عنوان «میکرو پولیتیک میل‌ها و میکرو فیزیک قدرت» ارائه می‌دهد و می‌گوید برای پیروزی بر یک کشور باید «میل مردم» را تغییر دهیم. اگر میل مردم از جمله مقاطع بسیار مهم در تاریخ بشر و متحول می‌کنند آن می‌دانند که با وجود مخالفت‌های فراوان، این واقعه در طول زمان زنده مانده است و عاشورا در واقع گنجینه‌ای فریفت است که همه افراد بشر می‌توانند از آن استفاده کنند.

بنابا به تأکید این نظریه پرداز اگر ولایت فقیه را زدید در گام بعدی، شهادت‌طلبی اینها را، به رفاه‌طلبی تبدیل می‌کنید. اگر این دو را تا روزید خود به خود بندیشه امام زمانی از جامعه رخت برمی‌بندد و لایالایی‌گری‌ها و اباحه‌گری‌ها در جامعه گسترش می‌یابد.

■ بزرگداشت واقعی امام حسین(ع)

اما بزرگداشت واقعی امام حسین(ع) به چه معناست؟ این را می‌توان در کلام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای یافت. رهبر انقلاب قیام امام حسین(ع) و حادثه عاشورا را از جمله مقاطع بسیار مهم در تاریخ بشر و متحول می‌کنند آن می‌دانند که با وجود مخالفت‌های فراوان، این واقعه در طول زمان زنده مانده است و عاشورا در واقع گنجینه‌ای فریفت است که همه افراد بشر می‌توانند از آن استفاده کنند.

حضرت امام خامنه‌ای با تأکید بر این که عزاداری امام حسین(ع) به معنی زنده نگه داشتن و حفظ ارزش‌های معنوی الٰهی است، همواره هشدار می‌دهند: «همه عزاداران، از جمله گویندگان، وعاظ و مداحان باید مراقب باشند که شأن و جایگاه این حقیقت عزیز را حفظ کنند و میادیا برخی خرافه‌ها یا کارهای غیر معقول موجب ضایع شدن عزاداری امام حسین(ع) شود.»

انوار ابا عبدالله الحسین، نور می‌دهد، تاریکی‌ها را در می‌نوردد و در قلوب همه انسان‌های آزاده جای دارد. به فرموده پیامبر اکرم(ص): اَنْ لِقَتَلَ الحُسَینَ حراره فی قلوب المومنین لا تبردا ابدا: «شهادت امام حسین(ع) در دل های افراد با ایمان آتش و حرار تی ایجاد می‌کند که هرگز خاموش نخواهد شد.» برای شناخت قیام کربلا لازم است ریشه‌ها و عوامل نهضت او را بررسی کرد، چراکه بدون شناخت ریشه‌ها، شناخت ما یک شناخت سطحی و ناقص خواهد بود.

در گفت و شنود با سید محمد کاظم سجادی، مدیر دفتر مطالعات و پژوهش‌های فرهنگی رویش و کارشناس مسائل فرهنگی و دینی نگاهی اجمالی به ریشه‌های قیام حضرت اباعبدالله‌الحسین(ع) داشته‌ایم.

■ حضرت رسول(ص) مردم را به حق دعوت کرد
هنگامی که محمد امین(ص) اعلام نبوت کرد بسیاری از جاه‌طلبان و زراسدوران که موقعیت خویش را در خطر می‌دیدند به مخالفت با او پرداختند. پیامبر اکرم(ص) با سعه صدر بی‌ظنیر و با استعانت از حضرت حق در مقابل بت پرستان و جاهلان ایستادگی کرده و مردم را به سوی دعوت حق فرا خواندند و حضرت در این مسیر تمام همه‌ها را به جان خریدند.

... اما نهایت خوش‌یابوری و ساده لوحی است اگر

سبک نگرش

آیا می‌دانیم حسین(ع) چرا به شهادت رسید؟

اشک‌هایی آغشته به معرفت

■ بهنام صدقی

بار دیگر مسلمانان را در مقابل هم قرار دادند و سپس پایه‌های نفاق و تفرقه را امیان آنان گستراندند و خوارج، تفرقه در دین و عقاید را پایه‌گذاری کردند و بدعت بنا نهادند اما به این نیز بسنده نکردند. بنابراین کوشیدند تا شخصیت نورانی و برجسته علی(ع) را تخریب کنند، آن چنان که وقتی در محراب مسجد به شهادت رسید، با تعجب گفتند: علی مگر نماز می‌خوانده است؟ و این سب و لعن تا یکصد سال ادامه یافت.

■ وظیفه مسلمان آزاداندیش چه بود؟
در چنین شرایطی حکومت غاصبان با تیزنگ و فریب پیش می‌رفت. اسلام دوستی، عدالت، ظلم ستیزی، پاکی و صداقت حاکمان وقت، جای خود را به تحمل پرستی، بی‌عدالتی، زور، شکنجه، جنایت، گناه و فحشا، یا خوری، زردنوزی و... داد. زمانی که یزید هوسباز، عیاش و کوته‌بین در کنار مشاورانی مسیحی، بی‌دین و فرماندهانی فاسد و ناپاک خود را جانشین پیامبر(ص) و خلیفه مسلمانان می‌خواند، تکلیف و وظیفه مسلمان آزاداندیش و حق‌جو در برابر انحراف آشکار در دین چه می‌توانست باشد؟ حسین(ع) در برابر چنین موقعیت تاریخی قرار گرفته بود. آیا کسی جز حسین(ع) سزاورتر بر دفاع از دین جدش تأمل تا مردم را از کج روی‌ها و انحرافات خلفای غاصب آگاه سازد و اسلام ناب محمدی(ص) را به مردم بشناساند؟ حسین(ع) راهی جز مبارزه با انحرافات نداشت که عاشورا پای می‌گیرد و ریشه می‌دواند

بگوئیم همه نو مسلمانان با گفتن کلمه شهادتین توانستند همه عادات جاهلی را از خود دور کنند. البته عده زیادی از اصحاب پیامبر در اندک زمانی چنان تربیت شدند که آینه تمام‌نمای خصلت‌های اسلامی شدند.

■ مأموریت پیامبر(ص) در غدیر خم کامل شد

مأموریت پیامبر اسلام به فرمان پرورد گار در غدیر خم با معرفی علی(ع) به جانشینی پس از خود رهبر و هدایتگر نبیشد اما این انتخاب با خواست عده‌ای که از اسلام برای خویش کیهی‌ای دوخته بودند سازگار نبود. در کمتر از چهار ماه پیامبر(ص) دعوت حق را لبیک گفت و به دیار باقی شافت در این هنگام همان جاهل‌طلبان در سقیفه بنی ساعده گرد آمدند و بی‌اعتنا به واقعه غدیر و سفارشات پیامبر(ص) خلیفه‌ای از میان خویش برگزیدند. سرانجام زمامداری از قریش به مداخله تیره اموی و زمامداری اموی به سلطنت موروثی و سلطنت موروثی به استبداد مطلق کشیده شد و همان عادات و سنت‌های جاهلیت را که در زمان قدرت اسلام پنهان نگاه داشته بودند بروز دادند.

■ کسانای حسین(ع) را کشتند که ادهای مسلمانی داشتند!
آنچه واقعه عاشورا را از سایر رویدادها متمایز می‌سازد ریشه بنیادی آن است. اگر پیامبر(ص) در روز مبعث ریشه بت پرستی و فساد را برکنند و حق را جایگزین آن کردند و دین پاکی، صداقت و دوستی را حاکم کردند و مردم را به گمراهی و ضلالت نجات دادند و عدالت را اساس حکومت قرار دادند، امام حسین(ع) نیز در عاشورا اسلام دروغین و انحرافی خلفای غاصب را آشکار ساختند و با خون خود دین پیامبر اکرم(ص) را آبیاری کردند و آن را از مرگ حتمی نجات دادند. در حقیقت همانگونه که جامعه دوران پیامبر(ص) نیاز به یک انقلاب اعتقادی و فکری داشت و خداوند حضرت محمد(ص) را برای این حرکت عظیم الهی مبعوث کرد زمان امام حسین(ع) نیز جامعه نیاز به یک دگرگونی بنیادی داشت تا از چهره پاک و نورانی اسلام انحرافات ساختگی خلفای وقت زوده شود اما جای سینی تأسف است کسانای حسین(ع) را کشتند که به ظاهر مسلمان بودند و در هر نماز به پیغمبری جانش مشتاب میباشند(ص) شهادت می‌دادند و جمعی از آنان نیز چند روز پیش از عاشورا به امامت آن حضرت نماز خواندند و او را لایق امامت می‌دانستند.

■ حسین(ع) چه کرده بود؟

به راستی حسین(ع) چه کرده بود که بعد از کشتن او و یاران با وفایش سرهایشان را بر نیزه کردند. با اسب‌هایشان چهار نعل روی اجساد آنان تاخندند و خانواده‌هایشان را به اسارت گرفتند و در کوچه کردند و علی(ع) را م‌تهم به قتل خلیفه کردند. تعدادی از اصحاب خاص پیامبر(ص) که عدالت علی(ع) و موقعیت‌های اجتماعی آنان را به خطر انداخته بود، با برافروختن جنگ، همسر رسول خدا(ص) را برچمدار جنگ بر ضد خلیفه منتخب مردم کردند و سرانجام جنگ جصل در گرفت. بسیاری تا پیش از جنگ جمل اگر از خانه‌ای فرزندی در میدان جهاد کشته می‌شد کسان و گردن را فراتر می‌گرفتند و به خود می‌بالیدند، اما پس از آن نه تنها آن را فخر نمی‌دانستند، بلکه علی(ع) را آتش افروز می‌دانستند.

■ از تخریب علی(ع) تا شهادت در محراب

پس از جنگ جمل، جنگ صفین را به راه‌انداختند و با کمال تأسف باید اعتراف کنیم با اینکه قرن‌ها نام حسین(ع) و کربلا ذهن و زبان هر عارف و عامی را به خود مشغول کرده و حتی بیگانگان را به خود مجذوب ساخته است، اهداف عالی نهضت الهی آن حضرت پر بسیاری از مسلمانان به ویژه نسل جوان پوشیده و پنهان مانده است و سوگمندها از سر درد و دریغ باید گفت تا اینکه باسته است، اندیشه کرده‌ایم. ای اشک‌هایمان آغشته به معرفت باشد.

“

با اینکه قرن‌ها نام حسین(ع) و کربلا ذهن و زبان هر عارف و عامی را به خود مشغول کرده و حتی بیگانگان را به خود مجذوب ساخته است، اهداف عالی نهضت الهی آن حضرت پر بسیاری از مسلمانان به ویژه نسل جوان پوششیده و پنهان مانده است

“